

Jiří Málek: Nemůžeme očekávat, že se nám podaří sehnat nejlepší hodnotitele z celého světa

28. 11. 2017

Jiří Málek, nově zvolený rektor Univerzity Pardubice, se dlouhodobě věnuje problematice hodnocení vědy. V současné době se jí zabývá v rámci pracovní skupiny České konference rektorů, která má za úkol připravit hodnocení vysokých škol v souladu s novou Metodikou 2017+. Nejen na hodnocení jsme se ho ptali v následujícím rozhovoru.

Gratulujeme Vám ke zvolení rektorem pro nadcházející období. Jaké jsou vaše hlavní priority?

Rozdělil bych je zhruba do tří oblastí. První se týká vzdělávací činnosti a souvisí s novými akreditacemi. Ty jsou pro nás absolutní prioritou. Myslím si, že je to příležitost, která se dá využít k větší provázanosti a spolupráci fakult i celé univerzity. Osobně tomu budu věnovat velkou pozornost a už teď se angažuji v jednáních. Ta samozřejmě nejsou vázána jen na moje rektorské období, ale také na období mého předchůdce, Miroslava Ludwiga. S tím ostatně hodlám i nadále spolupracovat a počítám s tím, že bude vykonávat funkci prorektora.

Druhou oblastí je výzkum, kde bych chtěl dbát především na jeho kvalitu – mimo jiné tím, že vytvoříme lepší podmínky pro mezinárodní spolupráci. Kvalitní výzkum samozřejmě závisí na práci konkrétních týmů. Řada lidí je přesvědčena, že výzkum se dá naplánovat. Výzkum se ale plánuje velmi obtížně, právě proto, že je vázán na aktivity jednotlivců a jejich spolupráci. Jim se však dá vytvořit lepší prostředí a to je mým cílem.

S tím souvisí třetí oblast, která mě velmi zajímá a to je právě mezinárodní spolupráce. Rád bych, aby naše prostředí bylo dvojjazyčné. A to nejen mezi učiteli a studenty, ale i na dalších úrovních. Aby zahraniční pracovník mohl komunikovat se všemi, se kterými přijde do styku, alespoň v elementární angličtině. Vybudovali jsme na univerzitě pěkné zázemí a myslím si, že bychom se teď měli víc věnovat lidem. Mluvit s nimi, snažit se naplňovat jejich představy a usilovat o to, abychom zaujímali takové místo ve vědě a vzdělávací činnosti, které nám náleží. Abychom dokázali mobilizovat vlastní zdroje a nejlepší síly.

Pojďme nyní k tématu hodnocení vědy. Jak vidíte postavení vysokých škol v rámci celého systému - ať už například ve vztahu k Akademii věd ČR, která provádí vlastní hodnocení či v rámci snahy o zavedení jednotného institucionálního hodnocení na národní úrovni?

Akademie věd zatím jako jediný rezort využila možnost hodnotit se vlastními silami a myslím si, že je to dobře. Zákon tuto možnost předjímá. Hodnocení Akademie věd se také postupně zlepšuje a poskytuje zajímavý obrázek dovnitř instituce. Dlouhodobě to sleduji a čtu zprávy o hodnocení, které jsou k dispozici veřejnosti. Je to velmi poučné. Na druhou stranu by stát podle mého názoru neměl rezignovat na snahu ohodnotit výzkum nějakou poměrně jednoduchou metrikou, kterou by bylo možné aplikovat na všechny rezorty. Neměli bychom totiž ztratit možnost srovnání.

Dosavadní hodnocení běželo podle původní Metodiky 2013, která byla prodloužena až na rok 2016. Od roku 2017 by se mělo hodnotit podle metodiky nové, která byla schválena vládou. Podle mého názoru je ale ten předpis hodně obecný a nedá se podle něj provést hodnocení. Je potřeba jít více do detailu.

Tím se právě zabývá pracovní skupina ČKR, jejímž jste členem.

Ano, Česká konference rektorů si vytkla za úkol rozpracovat detailnější hodnocení pro oblast vysokých škol, které ideově vychází ze schváleného návrhu Metodiky 2017+, s tím že by v některých aspektech toto hodnocení mělo mít určitý přesah. Pokud bude zájem, měla by tam být možnost aplikovat ho i na jiné rezorty.

V jaké fázi je tedy momentálně příprava hodnocení?

Je tam celkem 5 modulů. V prvním si instituce vybírají nejlepší výsledky podle svého uvážení a ty se pak zhodnotí napříč institucemi. Druhý modul se jmenuje „výkonnost výzkumu“ a tam už se jedná o hodnocení bibliometrických parametrů. Rozpracováno je to především pro oblast impaktovaných publikací, ale je tam navržena i možnost hodnocení neimpaktovaných výstupů. A pak jsou tam tři moduly, které hodnotí spíše společenskou relevanci instituce, její poslání a misi. To je také rozpracováno do většího detailu. Podle mých informací je ten návrh v podstatě hotov, odsouhlasila ho i Česká konference rektorů a proběhlo i jednání s pracovní komisí pro oblast výzkumu Rady vysokých škol.

K tomu prvnímu modulu – často se objevuje výtky, zda je správné posuzovat excelenci instituce na základě několika vybraných excelentních výsledků. Jaký je váš názor?

Jistě, ten argument má jistou relevanci. Na druhou stranu si musíme uvědomit, že bychom neměli jednotlivé moduly vnímat izolovaně. Vzájemně se totiž doplňují. Ten první modul znamená, že si instituce vybere z velké množiny svých výsledků ty, které z nějakého důvodu preferuje, a zdá se jí, že jsou kvalitní. Panel, který pak hodnotí tyto vybrané výsledky, obdrží zdůvodnění a musí se o jejich kvalitě přesvědčit. Důležité je zmínit, že do této kategorie spadají jakékoliv výsledky, nejen články, ale i patenty, užité vzory a další výsledky, které by bibliometrie nepostihla.

U bibliometrického hodnocení, které by mělo běžet automaticky, je zase jednoduchá úvaha, že kvalitní časopisy mají velmi tvrdou publikační politiku. Je tam tvrdé recenzní řízení a dostat se do nich není úplně snadné. Čili pokud někdo publikuje v těchto časopisech, asi provádí výzkum, který je mezinárodně uznávaný. Ale opět jsou zde oblasti výzkumu, kde se v impaktovaných časopisech publikuje hůře než v jiných.

Dalo by se říci, že dosavadní systém, hanlivě nazývaný „kafemlejnec“ je do jisté míry zakořeněný v akademickém prostředí? Přinese podle vás změna metodiky hodnocení také změnu zažitého chování akademiků a institucí?

Já název kafemlejnec nemám moc rád, protože nepostihuje podstatu toho systému. Je to taková politická zkratka. Kafemlejnec je zařízení, které mele kávová zrna – například rozdílné kvality – a evokuje představu, že na konci máme nějakou průměrnou směs. Tak tomu ale není. Bodové hodnoty, se kterými jsme žili v posledních letech, v sobě tu kvalitu mají. Ta číselná hodnota měří nejen výkon konkrétní instituce nebo jednotlivce, ale také kvalitu výstupů. To se dá velmi snadno dekodovat a existuje řada studií, například v rámci projektu IDEA, které se tím zabývají. Ty informace tam jsou, že se s nimi nepracuje, je druhá věc. A že se to zjednodušilo na to, že porovnáváme instituce na základě jednoho čísla, to je opravdu špatná praxe. Z toho potom plyne kritika toho systému. Ale jinak ten systém podle mého názoru nebyl úplně špatně nastaven. A také se postupně vylepšoval. Například Metodika 2013 měla výrazně jiné parametry než ty předchozí. Už také hodnotila kvalitu vybraných výsledků a více akcentovala oborovost. Ale to v mediální vřavě trochu zaniklo a skončilo to politickou zkratkou „kafemlejnec“.

Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová se v jednom rozhovoru vyjádřila, že kvalitní hodnocení výzkumu není ani tak drahé, jako spíše organizačně velmi náročné.

Ano, je tam velká časová a organizační náročnost. A pro vysoké školy to platí dvojnásob, obzvláště v současné době, kdy se řeší institucionální akreditace, což je další obrovská změna vnitřního prostředí. Organizační stránku bych určitě nepodceňoval. Vysoké školy jsou totiž svou vnitřní strukturou výrazně složitější instituce než ústavy Akademie věd. Tím se jich (ústavů) nechci nijak dotknout. Provádějí vynikající výzkum v řadě oborů, ale jsou zaměřeny monotematicky. Vysoké školy mají velký přesah, více aktivit a je velmi obtížné je právě například peer-review systémem zhodnotit.

Bavili jsme se už trochu o vlivu politiky. Jak vidíte budoucnost nové Metodiky hodnocení 2017+ v kontextu sestavování budoucí vlády?

Já si myslím, že jestli České republice něco škodí, tak je to neustálá změna pravidel a metrik, kterými se hodnotí. Uvítal bych větší stabilitu a směřování k nějaké dohodě. Možná, že snaha nějakým způsobem se domluvit chybí nejen české vědě, ale politice obecně.

V nedávném příspěvku Daniel Münich vyzývá k tomu, aby ambiciózní vysoké školy převzaly za hodnocení zodpovědnost a nečekaly na to, co přijde shora.

Je to jistě zajímavý názor. Něco o tom říká už fakt, že se toho rektori ujali a připravují nějakou vlastní verzi hodnocení. Ale jak už jsem řekl, byla by chyba rezignovat na celostátní hodnocení, aby bylo možné srovnávat různé typy institucí. Myslím si, že k tomu dochází a nakonec se ta věc vyřeší.

Těch hodnocení je ale opravdu mnoho: celostátní, rektorské, příprava akreditací. A všechno se to překrývá a klade to vysoké nároky na personální obsazení hodnotících panelů. Jsme malá země a nemůžeme očekávat, že se nám podaří sehnat ty nejlepší hodnotitele z celého světa. S tím mají mimochodem problém i v Británii, kterou jsem měl možnost v nedávné době několikrát navštívit a s tamním systémem hodnocení se seznámit. Přestože je anglofonní svět velice propojený, i oni mají velkou obtíž sehnat kvalitní hodnotitele.

Jak bychom to tedy měli řešit v České republice?

Měli bychom si říci, že v některých oborech není taková naléhavost provádět panelová hodnocení. Máte obory jako medicína, biologie, fyzika a chemie, které mají zavedený systém publikování. Můžete provést citační analýzu, nejen předpokládané citace, což jsou ty známé impaktní faktory, ale reálnou citační analýzu klíčových lidí. A například kombinace těchto dvou věcí vám může dát celkem reálný obrázek. A pak jsou obory, které se vám do toho nevejdou. Matematika má trochu jiné citační zvyklosti. Je tam větší akcent na knížky, které neposoudíte impaktem nebo citacemi, ale musí se na ně někdo podívat. Společenské a humanitní vědy o to více. Takže tady se bez hodnotících panelů neobejdeme. Ale u některých oborů podle mě ano. Nebo jsme schopni pro ně alespoň připravit velmi kvalitní podklady. A také bychom měli vybírat instituce, které se budou hodnotit tím panelovým hodnocením. Možná by to neměly být úplně všechny. Zase to souvisí s energií, kterou jsme schopni vynaložit. Myslím si, že určité řešení je v rozumné kombinaci těch dvou přístupů - bibliometrie a peer-review.

Máte nějaký další příklad ze zahraničí, kde bychom se mohli v hodnocení inspirovat? To dosavadní bylo totiž ve světě poměrně unikátní.

Ano, to bylo. Zejména tím, jak bylo propojeno s těmi databázemi, které nám, mimochodem, řada zemí závidí. Třeba propojení databáze CEP (Centrální evidence projektů – pozn. red.) a RIV (Rejstřík informací o výsledcích – pozn. red.) je podle mě zajímavé i pro daňového poplatníka, který se může podívat, co se za peníze, které stát investuje do výzkumu, předvede. Je velice obtížné brát si nějakou univerzální inspiraci ze zahraničí, protože každá země má ten systém nastavený trochu jinak. Ale já si myslím, že u nás má financování a hodnocení výzkumu docela dobré parametry. Jenom bychom měli zabránit těm oscilacím a překotným revolučním změnám. To, že se čas od času musí systém změnit, je v pořádku.

Dříve jsme měli systém výzkumných záměrů. Byl dobrý, podpořil kvalitní výzkum ale tak trochu nepřijímal nové pasažéry. Vytvořit nový výzkumný záměr bylo velmi obtížné. Pak přišlo hodnocení podle bodování, které zase mělo nějakou životnost a zase se přežilo. Pravdou je, že řada lidí se mu možná mentálně až příliš přizpůsobila. Teď by měl přijít nový systém, který zavede více prvků peer-review hodnocení a větší oborovost. Nebude se vše posuzovat podle jednoho čísla, ale třeba podle více čísel a dalších kritérií.

Nemám rád nějaká striktní, centrální rozhodnutí. Jsem spíše pro to, aby se o věcech vedla veřejná diskuse. Měli by se jí účastnit také vědci a po nějaké době by se měli dohodnout a shodnout na nějaké metodice a tu pak uznat. A v Čechách obvykle bývá s tímto posledním krokem trochu problém.

Děkujeme za rozhovor!

Autor: Vědavýzkum.cz (JS)

Jiří Málek

Jiří Málek dlouhodobě pobýval v zahraničí, kde přednášel a vědecky pracoval na Universidad Hispalense v Seville, Universitat Politècnica de Catalunya v Barceloně a National Institute for Material Science v japonské Cukubě. V roce 2002 byl jmenován profesorem pro obor fyzikální chemie. V současnosti vědecky a pedagogicky působí na Katedře fyzikální chemie Fakulty chemicko-technologické. Věnuje se zejména studiu kinetiky procesů v pevné fázi a strukturním relaxacím nekystalických materiálů. Dne 17. října 2017 byl zvolen rektorem Univerzity Pardubice pro nadcházející funkční období. Funkci rektora Univerzity Pardubice zastával také v letech 2006 – 2010.

Jiří Málek: Nemůžeme očekávat, že se nám podaří sehnat nejlepší hodnotitele z celého světa

28.11.2017 vedavyzkum.cz str. 0 Rozhovory

Vědavýzkum.cz Univerzita Pardubice

Jiří Málek, nově zvolený **rektor Univerzity Pardubice**, se dlouhodobě věnuje problematice hodnocení vědy. V současné době se jí zabývá v rámci pracovní skupiny České konference **rektorů**, která má za úkol připravit hodnocení **vysokých škol** v souladu s novou Metodikou 2017+. Nejen na hodnocení jsme se ho ptali v následujícím rozhovoru.

Gratulujeme Vám ke zvolení **rektorem** pro nadcházející období. Jaké jsou vaše hlavní priority?

Rozdělil bych je zhruba do tří oblastí. První se týká vzdělávací činnosti a souvisí s novými akreditacemi. Ty jsou pro nás absolutní prioritou. Myslím si, že je to příležitost, která se dá využít k větší provázanosti a spolupráci fakult i celé **univerzity**. Osobně tomu budu věnovat velkou pozornost a už teď se angažuji v jednáních. Ta samozřejmě nejsou vázána jen na moje **rektorské** období, ale také na období mého předchůdce, **Miroslava Ludwiga**. S tím ostatně hodlám i nadále spolupracovat a počítám s tím, že bude vykonávat funkci prorektora.

Druhou oblastí je výzkum, kde bych chtěl dbát především na jeho kvalitu – mimo jiné tím, že vytvoříme lepší podmínky pro mezinárodní spolupráci. Kvalitní výzkum samozřejmě závisí na práci konkrétních týmů. Řada lidí je přesvědčena, že výzkum se dá naplánovat. Výzkum se ale plánuje velmi obtížně, právě proto, že je vázán na aktivity jednotlivců a jejich spolupráci. Jim se však dá vytvořit lepší prostředí a to je můj cíl.

S tím souvisí třetí oblast, která mě velmi zajímá a to je právě mezinárodní spolupráce. Rád bych, aby naše prostředí bylo dvojjazyčné. A to nejen mezi učiteli a studenty, ale i na dalších úrovních. Aby zahraniční pracovník mohl komunikovat se všemi, se kterými přijde do styku, alespoň v elementární angličtině. Vybudovali jsme na **univerzitě** pěkné zázemí a myslím si, že bychom se teď měli víc věnovat lidem. Mluvit s nimi, snažit se naplňovat jejich představy a usilovat o to, abychom zaujímali takové místo ve vědě a vzdělávací činnosti, které nám náleží. Abychom dokázali mobilizovat vlastní zdroje a nejlepší síly.

Pojďme nyní k tématu hodnocení vědy. Jak vidíte postavení **vysokých škol** v rámci celého systému - ať už například ve vztahu k Akademii věd ČR, která provádí vlastní hodnocení či v rámci snahy o zavedení jednotného institucionálního hodnocení na národní úrovni?

Akademie věd zatím jako jediný rezort využila možnost hodnotit se vlastními silami a myslím si, že je to dobře. Zákon tuto možnost předjímá. Hodnocení Akademie věd se také postupně zlepšuje a poskytuje zajímavý obrázek dovnitř instituce. Dlouhodobě to sleduji a čtu zprávy o hodnocení, které jsou k dispozici veřejnosti. Je to velmi poučné. Na druhou stranu by stát podle mého názoru neměl rezignovat na snahu ohodnotit výzkum nějakou poměrně jednoduchou metrikou, kterou by bylo možné aplikovat na všechny rezorty. Neměli bychom totiž ztratit možnost srovnání.

Dosavadní hodnocení běželo podle původní Metodiky 2013, která byla prodloužena až na rok 2016. Od roku 2017 by se mělo hodnotit podle metodiky nové, která byla schválena vládou. Podle mého názoru je ale ten předpis hodně obecný a nedá se podle něj provést hodnocení. Je potřeba jít více do detailu.

Tím se právě zabývá pracovní skupina ČKR, jejímž jste členem.

Ano, Česká konference **rektorů** si vytkla za úkol rozpracovat detailnější hodnocení pro oblast **vysokých škol**, které ideově vychází ze schváleného návrhu Metodiky 2017+, s tím že by v některých aspektech toto hodnocení mělo mít určitý přesah. Pokud bude zájem, měla by tam být možnost aplikovat ho i na jiné rezorty.

V jaké fázi je tedy momentálně příprava hodnocení?

Je tam celkem 5 modulů. V prvním si instituce vybírají nejlepší výsledky podle svého uvážení a ty se pak zhodnotí napříč institucemi. Druhý modul se jmenuje „výkonnost výzkumu“ a tam už se jedná o hodnocení bibliometrických parametrů. Rozpracováno je to především pro oblast impaktovaných publikací, ale je tam navržena i možnost

hodnocení neimpaktovaných výstupů. A pak jsou tam tři moduly, které hodnotí spíše společenskou relevanci instituce, její poslání a misi. To je také rozpracováno do většího detailu. Podle mých informací je ten návrh v podstatě hotov, odsouhlasila ho i Česká konference **rektorů** a proběhlo i jednání s pracovní komisí pro oblast výzkumu Rady **vysokých škol**.

K tomu prvnímu modulu – často se objevuje výtky, zda je správné posuzovat excelenci instituce na základě několika vybraných excelentních výsledků. Jaký je váš názor?

Jistě, ten argument má jistou relevanci. Na druhou stranu si musíme uvědomit, že bychom neměli jednotlivé moduly vnímat izolovaně. Vzájemně se totiž doplňují. Ten první modul znamená, že si instituce vybere z velké množiny svých výsledků ty, které z nějakého důvodu preferuje, a zdá se jí, že jsou kvalitní. Panel, který pak hodnotí tyto vybrané výsledky, obdrží zdůvodnění a musí se o jejich kvalitě přesvědčit. Důležité je zmínit, že do této kategorie spadají jakékoliv výsledky, nejen články, ale i patenty, užité vzory a další výsledky, které by bibliometrie nepostihla.

U bibliometrického hodnocení, které by mělo běžet automaticky, je zase jednoduchá úvaha, že kvalitní časopisy mají velmi tvrdou publikační politiku. Je tam tvrdé recenzní řízení a dostat se do nich není úplně snadné. Čili pokud někdo publikuje v těchto časopisech, asi provádí výzkum, který je mezinárodně uznávaný. Ale opět jsou zde oblasti výzkumu, kde se v impaktovaných časopisech publikuje hůře než v jiných.

Dalo by se říci, že dosavadní systém, hanlivě nazývaný „kafemlejek“ je do jisté míry zakořeněný v akademickém prostředí? Přinese podle vás změna metodiky hodnocení také změnu zažitého chování akademiků a institucí?

Já název kafemlejek nemám moc rád, protože nepostihuje podstatu toho systému. Je to taková politická zkratka. Kafemlejek je zařízení, které mele kávová zrna – například rozdílné kvality – a evokuje představu, že na konci máme nějakou průměrnou směs. Tak tomu ale není. Bodové hodnoty, se kterými jsme žili v posledních letech, v sobě tu kvalitu mají. Ta číselná hodnota měří nejen výkon konkrétní instituce nebo jednotlivce, ale také kvalitu výstupů. To se dá velmi snadno dekodovat a existuje řada studií, například v rámci projektu IDEA, které se tím zabývají. Ty informace tam jsou, že se s nimi nepracuje, je druhá věc. A že se to zjednodušilo na to, že porovnáváme instituce na základě jednoho čísla, to je opravdu špatná praxe. Z toho potom plyne kritika toho systému. Ale jinak ten systém podle mého názoru nebyl úplně špatně nastaven. A také se postupně vylepšoval. Například Metodika 2013 měla výrazně jiné parametry než ty předchozí. Už také hodnotila kvalitu vybraných výsledků a více akcentovala oborovost. Ale to v mediální vřavě trochu zaniklo a skončilo to politickou zkratkou „kafemlejek“.

Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zajímalová se v jednom rozhovoru vyjádřila, že kvalitní hodnocení výzkumu není ani tak drahé, jako spíše organizačně velmi náročné.

Ano, je tam velká časová a organizační náročnost. A pro **vysoké školy** to platí dvojnásob, obzvláště v současné době, kdy se řeší institucionální akreditace, což je další obrovská změna vnitřního prostředí. Organizační stránku bych určitě nepodceňoval. **Vysoké školy** jsou totiž svou vnitřní strukturou výrazně složitější instituce než ústavy Akademie věd. Tím se jich (ústavů) nechci nijak dotknout. Provádějí vynikající výzkum v řadě oborů, ale jsou zaměřeny monotematicky. **Vysoké školy** mají velký přesah, více aktivit a je velmi obtížné je právě například peer-review systémem zhodnotit.

Bavili jsme se už trochu o vlivu politiky. Jak vidíte budoucnost nové Metodiky hodnocení 2017+ v kontextu sestavování budoucí vlády?

Já si myslím, že jestli České republice něco škodí, tak je to neustálá změna pravidel a metrik, kterými se hodnotí. Uvítal bych větší stabilitu a směřování k nějaké dohodě. Možná, že snaha nějakým způsobem se domluvit chybí nejen české vědě, ale politice obecně.

V nedávném příspěvku Daniel Münich vyzývá k tomu, aby ambiciózní **vysoké školy** převzaly za hodnocení zodpovědnost a nečekaly na to, co přijde shora.

Je to jistě zajímavý názor. Něco o tom říká už fakt, že se toho **rektoři** ujali a připravují nějakou vlastní verzi hodnocení. Ale jak už jsem řekl, byla by chyba rezignovat na celostátní hodnocení, aby bylo možné srovnávat různé typy institucí. Myslím si, že k tomu dochází a nakonec se ta věc vyřeší.

Těch hodnocení je ale opravdu mnoho: celostátní, **rektorské**, příprava akreditací. A všechno se to překrývá a klade to vysoké nároky na personální obsazení hodnotících panelů. Jsme malá země a nemůžeme očekávat, že se nám podaří sehnat ty nejlepší hodnotitele z celého světa. S tím mají mimochodem problém i v Británii, kterou jsem měl možnost v nedávné době několikrát navštívit a s tamním systémem hodnocení se seznámit. Přestože je anglofonní svět velice propojený, i oni mají velkou obtíž sehnat kvalitní hodnotitele.

Jak bychom to tedy měli řešit v České republice?

Měli bychom si říci, že v některých oborech není taková naléhavost provádět panelová hodnocení. Máte obory jako medicína, biologie, fyzika a chemie, které mají zavedený systém publikování. Můžete provést citační analýzu, nejen předpokládané citace, což jsou ty známé impaktní faktory, ale reálnou citační analýzu klíčových lidí. A například kombinace těchto dvou věcí vám může dát celkem reálný obrázek. A pak jsou obory, které se vám do toho nevejdou. Matematika má trochu jiné citační zvyklosti. Je tam větší akcent na knížky, které neposoudíte impaktem nebo citacemi, ale musí se na ně někdo podívat. Společenské a humanitní vědy o to více. Takže tady se bez hodnotících panelů neobejdeme. Ale u některých oborů podle mě ano. Nebo jsme schopni pro ně alespoň připravit velmi kvalitní podklady. A také bychom měli vybírat instituce, které se budou hodnotit tím panelovým hodnocením. Možná by to neměly být úplně všechny. Zase to souvisí s energií, kterou jsme schopni vynaložit. Myslím si, že určité řešení je v rozumné kombinaci těch dvou přístupů - bibliometrie a peer-review.

Máte nějaký další příklad ze zahraničí, kde bychom se mohli v hodnocení inspirovat? To dosavadní bylo totiž ve světě poměrně unikátní.

Ano, to bylo. Zejména tím, jak bylo propojeno s těmi databázemi, které nám, mimochodem, řada zemí závidí. Třeba propojení databáze CEP (Centrální evidence projektů – pozn. red.) a RIV (Rejstřík informací o výsledcích – pozn. red.) je podle mě zajímavé i pro daňového poplatníka, který se může podívat, co se za peníze, které stát investuje do výzkumu, předvede. Je velice obtížné brát si nějakou univerzální inspiraci ze zahraničí, protože každá země má ten systém nastavený trochu jinak. Ale já si myslím, že u nás má financování a hodnocení výzkumu docela dobré parametry. Jenom bychom měli zabránit těm oscilacím a překotným revolučním změnám. To, že se čas od času musí systém změnit, je v pořádku.

Dříve jsme měli systém výzkumných záměrů. Byl dobrý, podpořil kvalitní výzkum ale tak trochu nepřijímal nové pasažéry. Vytvořit nový výzkumný záměr bylo velmi obtížné. Pak přišlo hodnocení podle bodování, které zase mělo nějakou životnost a zase se přežilo. Pravdou je, že řada lidí se mu možná mentálně až příliš přizpůsobila. Teď by měl přijít nový systém, který zavede více prvků peer-review hodnocení a větší oborovost. Nebude se vše posuzovat podle jednoho čísla, ale třeba podle více čísel a dalších kritérií.

Nemám rád nějaká striktní, centrální rozhodnutí. Jsem spíše pro to, aby se o věcech vedla veřejná diskuse. Měli by se jí účastnit také vědci a po nějaké době by se měli dohodnout a shodnout na nějaké metodice a tu pak uznat. A v Čechách obvykle bývá s tímto posledním krokem trochu problém.

Děkujeme za rozhovor!

Autor: Vědavýzkum.cz (JS)

Jiří Málek

Jiří Málek dlouhodobě pobýval v zahraničí, kde přednášel a vědecky pracoval na Universidad Hispalense v Seville, **Universitat** Politècnica de Catalunya v Barceloně a National Institute for Material Science v japonské Cukubě. V roce 2002 byl jmenován **profesorem** pro obor fyzikální chemie. V současnosti vědecky a pedagogicky působí na Katedře fyzikální chemie Fakulty chemicko-technologické. Věnuje se zejména studiu kinetiky procesů v pevné fázi a strukturním relaxacím nekystalických materiálů. Dne 17. října 2017 byl zvolen **rektorem Univerzity Pardubice** pro nadcházející funkční období. Funkci **rektora Univerzity Pardubice** zastával také v letech 2006 – 2010.

URL| <https://vedavyzkum.cz/blogy-a-rozhovor...nat-nejlepsi-hodnotitele-z-celeho-sveta>
